

Fotografie
Mariet Dingemans
Tekst
Hanna Hosman

Bolderburen, Gelderland

Als kind had fotograaf Mariet Dingemans een lievelingsboek: *De Kinderen van Bolderburen* van Astrid Lindgrén. Het ging over de wereld van zeven Zweedse kinderen in een gehucht, drie houten rood-geverfde huizen met een zandweg erlangs. Ze logeerden samen in een hooiberg, werden op zondagen gewassen in een grote ton, hielpen hun ouders op het land, hun kleren hingen over een waslijn die gespannen werd tussen een veranda en een boom, met paard en wagen brachten ze hun graan naar de molen, waar de molenaar ze dan zakken bloem teruggaf. Ja, had Dingemans haar kinderen maar zo kunnen opvoeden.

En toen, halverwege 2019, trof ze een wereld aan die er veel op lijkt. In de uiterwaarden van de Nederrijn staat landgoed De Brouwketel. Daar wonen tien volwassenen en vijf kinderen. Ze vlechten manden, bewerken akkers, verbruiken weinig. Een douche per week. Op een druiprek laten ze gewassen plastic zakjes drogen zodat die nog eens gebruikt kunnen worden.

Via haar achternichten, dat er woont, kwam Mariet Dingemans er terecht. Gevoel om te kijken. Ze bleef terugkomen en legde het leven van de zelfvoorzienende duurzame woongroep vast in warme kleuren. Sommige dingen vond ze wat extreem, aanvankelijk. Het spaarzame douchen, twee truien tegen de kou's winters, en het elkaar samenzijn. Maar ze zag: dit zijn mensen die vastberaden zijn om naar hun overtuiging te leven. En het lukt ze.

Als ik nou kan leven, had bewoonster Vivian van der Torren gedacht, zonder de aarde te belasten, of in ieder geval zo min mogelijk. Acht jaar geleden begon ze de woon-

LEES VERDER OP PAGINA 22

IN BEELD

VERVOLG VAN PAGINA 21

groep met wat vrienden. Ze had in Wageningen gestudeerd, plantenwetenschappen, en bos- en natuurbeheer in Velp. Ze had zich in het klimaat verdiept, en had daar haar conclusies uit getrokken.

Een aanzienlijk deel van het voedsel dat ze nodig hebben verbouwen ze zelf. Ze hebben fruitbomen, een groentetuin, een grote vlinderstrook. Ze maken yoghurt, bakken brood. Ze werken niet meer dan drie dagen buitenshuis. Dat is de afspraak: zo houden ze genoeg tijd over voor onderhoud, huishouden, samen zijn.

Van de acht jaar dat ze er nu wonen hebben ze zeker twee, misschien drie jaar helemaal van het land kunnen leven, vertelt Van der Torren aan de telefoon. Natuurlijk, ze kopen heus wel eens wat, elke maand brengt een biologische groothandel rijst, pasta en andere basics. En nu ze jonge kinderen heeft, haalt ze wel eens een komkommer of een paprika.

In Zweden, waar onderzoekers een terug naar het land-beweging bespeuren, zijn ook zulke woongroepen. Twee initiatieven zijn vernoemd naar de Bullerbyn - de Bullerburen. Er zit iets nostalgisch in, sociologen Emeke Pilford Larsson, Katarina Girtli Nygren omschrijven het in het *Journal of Rural Studies* als retrotopie, een toekomstvisie die gebaseerd is op het verleden, een veilige gemeenschap zoals je die had in de wereld van Astrid Lindgrén.

Maar als je er over nadenkt, zegt een oprichter van één van de Bullerbyn-gemeenschappen tegen de onderzoekers, kun je voor een duurzame toekomst veel kennis putten uit hoe de dorpen toen werkten, hoe zelfvoorzienend dorpen waren vóór de industrialisatie, voor het fossiele tijdperk. Je kunt het zien, schrijven de sociologen, als een vorm van verzet.

